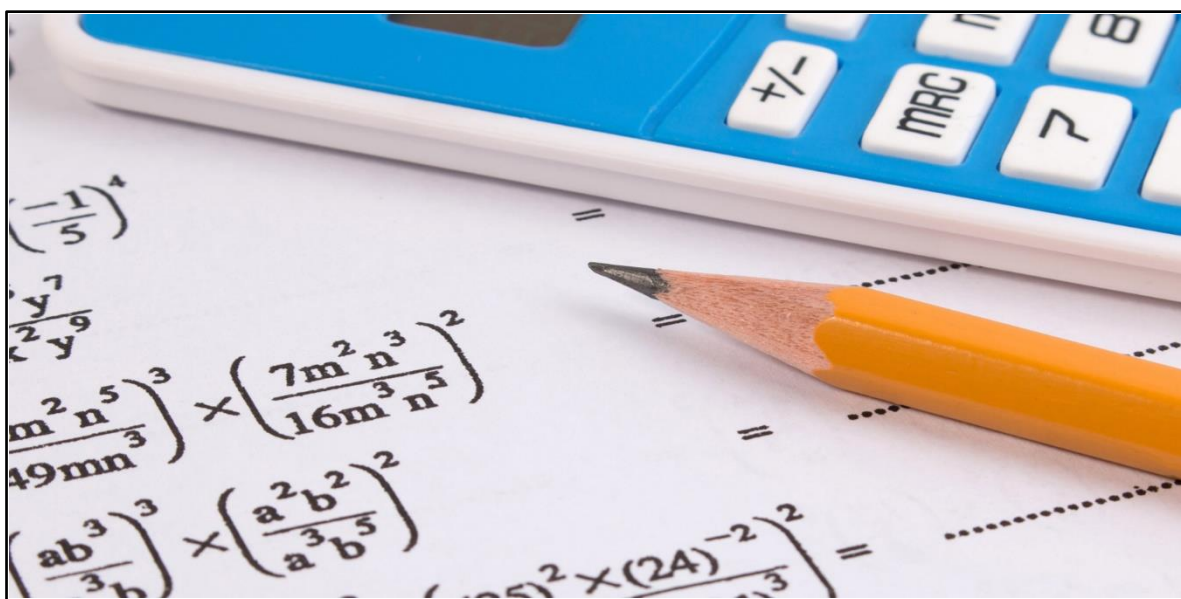

Matematika

Rešeni ispitni rokovi 2018. i 2019.

Rešeni ispitni primeri sa pismenog ispita 2018. i 2019.

**SKRIPTE
EKOF**

Spremite ispit - lako i efikasno!

SKRIPTE ZA MATEMATIKU 2020/21

I kolokvijum		II kolokvijum		III kolokvijum		Ispit		
Skripta	Baze	Skripta	Baze	Skripta	Baze	Skripta	Baze	Rokovi
Primeri	Pregledi	Primeri	Pregledi	Primeri	Pregledi	Teorija		Zamenski

© 2020 Skripte Ekof. Sva prava su zadržana. Autor zabranjuje beleženja i umnožavanja svog dela u celosti ili delimično, bilo kojim sredstvima, u bilo kom obliku, na bilo koji trajni ili privremeni, posredni ili neposredni način. (član 20. Zakona o autorskom i drugim srodnim pravima „Službeni glasnik RS“, br. 104/2009, 99/2011, 119/2012, 29/2016 - Odluka US RS i 66/2019)

Oznaka zadatka: 19/1

Datum: 9.1.2019.

Ime, prezime i broj dosjea: _____

Potpis (kao u indeksu): _____

Z A D A C I :

1. (20 poena) Ispitati tok i skicirati grafik funkcije:

$$f(x) = \frac{x^2}{\sqrt{x^2 + 1}}$$

2. (20 poena) Izračunati integral:

$$\int \frac{e^{2x} + e^x}{(e^x + 2)(e^{2x} + 1)} dx$$

3. (20 poena) Odrediti lokalne ekstremne vrednosti funkcije:

$$z = \frac{x^3}{216} + \frac{y^2}{144} - \frac{xy}{72} - \frac{y}{12}$$

4. (20 poena) Naći opšte rešenje diferencne jednačine: $2y_{t+2} - 7y_{t+1} + 3y_t = 6$.
Odrediti partikularno rešenje koje zadovoljava uslove $y_0 = 2$ i $2y_1 = -1$, i komentarisati njegovo ponašanje kada se parametar t neograničeno uvećava.

5. (20 poena) Zavisno od vrednosti realnog parametra a diskutovati i rešiti sistem linearnih algebarskih jednačina:

$$\begin{aligned} 3x - 2y + 2z &= 4 \\ 2x - y - z &= 2 \\ x + ay + 3z &= -2a \\ 2x - 2y + 6z &= 4 \end{aligned}$$

Želimo Vam uspeh na ispitu!

Grupa 19/1 – rešenja

Zadatak 1

- 1) Domen $Df: x \in (-\infty, +\infty)$
- 2) Presek sa x -osom $B(0, 0)$, presek sa y -osom $A(0, 0)$
- 3) Znak funkcije:

$$f(x) > 0 \text{ za } x \in (-\infty, 0) \cup (0, +\infty)$$

$$f(x) < 0 \text{ za } x \in \emptyset$$

- 4) Parnost funkcije: nije parna, jeste neparna
- 5) Asimptote:
  - vertikalne: *nema* (i sa leve i sa desne strane),
  - horizontalne: *nema*
  - kose: $y = x$ (sa desne strane), $y = -x$ (sa leve strane)
- 6) Ekstremne tačke: $E(0, 0)$ minimum
- 7) Monotonost funkcije:

$$f'(x) = \frac{x^3 + 2x}{(x^2 + 1)\sqrt{x^2 + 1}}$$

funkcija raste, tj. $f'(x) > 0$ za $x \in (0, +\infty)$

funkcija opada, tj. $f'(x) < 0$ za $x \in (-\infty, 0)$

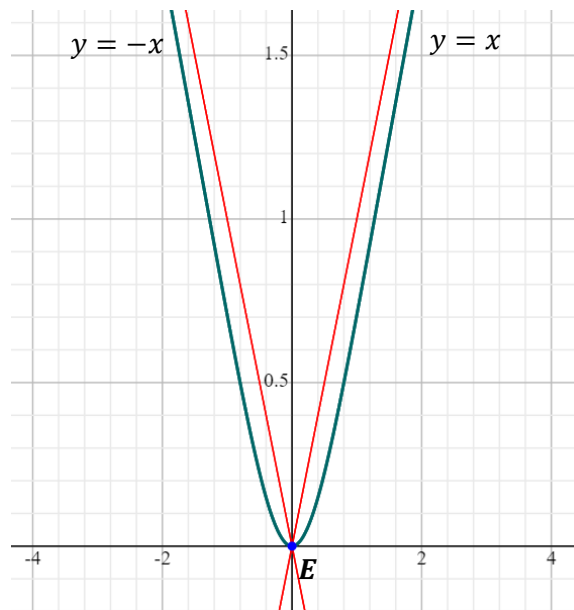
- 8) Prevojne tačke: $P\left(-\sqrt{2}, \frac{2}{\sqrt{3}}\right)$, $Q\left(\sqrt{2}, \frac{2}{\sqrt{3}}\right)$
- 9) Konveksnost/konkavnost:

$$f''(x) = \frac{(3x^2 + 2)(x^2 + 1)\sqrt{x^2 + 1} - 3x\sqrt{x^2 + 1}(x^3 + 2x)}{\left((x^2 + 1)\sqrt{x^2 + 1}\right)^2}$$

funkcija je konveksna, tj. $f''(x) > 0$ za $x \in (-\sqrt{2}, \sqrt{2})$

funkcija je konkavna, tj. $f''(x) < 0$ za $x \in (-\infty, -\sqrt{2}) \cup (\sqrt{2}, +\infty)$

- 10) Grafik funkcije:

Zadatak 2

$$= \frac{1}{10} \ln|e^{2x} + 1| + \frac{3}{5} \operatorname{arctg}(e^x) - \frac{1}{5} \ln|e^x + 2| + C$$

Zadatak 3

- Parcijalni izvodi prvog reda:

$$\frac{\partial z}{\partial x} = \frac{x^2 - y}{72}$$

$$\frac{\partial z}{\partial y} = \frac{y - x}{72} - \frac{1}{12}$$

- Stacionarne tačke: $M(-2, 4)$, $N(3, 9)$

- Parcijalni izvodi drugog reda:

$$\frac{\partial^2 z}{\partial x^2} = \frac{x}{36}$$

$$\frac{\partial^2 z}{\partial x \partial y} = -\frac{1}{72}$$

$$\frac{\partial^2 z}{\partial y^2} = \frac{1}{72}$$

- Lokalni ekstremi: $z_{\min}(3, 9) = -\frac{7}{16}$

Zadatak 4

- Rešenje diferencne jednačine:

$$y_t = c_1 2^{-t} + c_2 3^t - 3$$

- Početni uslovi:

$$y_0 = 2 \Rightarrow c_1 2^{-0} + c_2 3^0 - 3 = 2 \Rightarrow c_1 + c_2 = 5$$

$$2y_1 = -1 \Rightarrow 2(c_1 2^{-1} + c_2 3^1 - 3) = -1 \Rightarrow c_1 + 6c_2 = 5$$

- Rešavanjem sistema dobijamo $c_1 = 5$, $c_2 = 0$, te je partikularno rešenje koje zadovoljava ove uslove:

$$y_t = 5 \cdot 2^{-t} + 0 \cdot 3^t - 3 = 5 \cdot 2^{-t} - 3$$

- Ponašanje ovog rešenja kada se t neograničeno uvećava:

$$\lim_{t \rightarrow +\infty} 5 \cdot 2^{-t} - 3 = -3$$

Zadatak 5

- za $a \neq -1$, sistem je saglasan i ima jedinstveno rešenje $(x, y, z) = (0, -2, 0)$

- za $a = -1$, sistem je saglasan i ima beskonačno mnogo rešenja $(x, y, z) = (4\alpha, -2 + 7\alpha, \alpha)$, $\alpha \in \mathbb{R}$

Oznaka zadatka: 19/2

Datum: 9.1.2019.

Ime, prezime i broj dosjea: _____

Potpis (kao u indeksu): _____

Z A D A C I :

1. (20 poena) Ispitati tok i skicirati grafik funkcije:

$$f(x) = \frac{x^3}{2(x+1)^2}$$

2. (20 poena) Izračunati integral:

$$\int \frac{x + \sqrt{x} + \sqrt[3]{x^2}}{x(1 + \sqrt[3]{x})} dx$$

3. (20 poena) Odrediti lokalne ekstremne vrednosti funkcije:

$$z = xy + \frac{36}{x} + \frac{48}{y}$$

4. (20 poena) Naći opšte rešenje diferencne jednačine: $6y_{t+2} - y_{t+1} - y_t = 8$. Odrediti partikularno rešenje koje zadovoljava uslove $y_0 = 1$ i $2y_1 = -1$, i komentarisati njegovo ponašanje kada se parametar t neograničeno uvećava.

5. (20 poena) Rešiti matričnu jednačinu

$$XA = X + A \text{ gde je } A = \begin{pmatrix} -2 & 1 & 0 \\ 0 & -2 & 1 \\ -1 & -1 & -2 \end{pmatrix}$$

Želimo Vam uspeh na ispitu!

Grupa 19/2 – rešenja

Zadatak 1

- 1) Domen $Df: x \in (-\infty, -1) \cup (-1, +\infty)$
- 2) Presek sa x -osom $B(0,0)$, presek sa y -osom $A(0,0)$
- 3) Znak funkcije:

$$f(x) > 0 \text{ za } x \in (0, +\infty)$$

$$f(x) < 0 \text{ za } x \in (-\infty, -1) \cup (-1, 0)$$

- 4) Parnost funkcije: nije parna, nije neparna
- 5) Asimptote:
  - vertikalne: $x = -1$ (i sa leve i sa desne strane)
  - horizontalne: nema
  - kose: $y = \frac{x}{2} - 1$ (i sa leve i sa desne strane)
- 6) Ekstremne tačke: $E\left(-3, -\frac{27}{8}\right)$ maksimum
- 7) Monotonost funkcije:

$$f'(x) = \frac{x^2(x+3)}{2(x+1)^3}$$

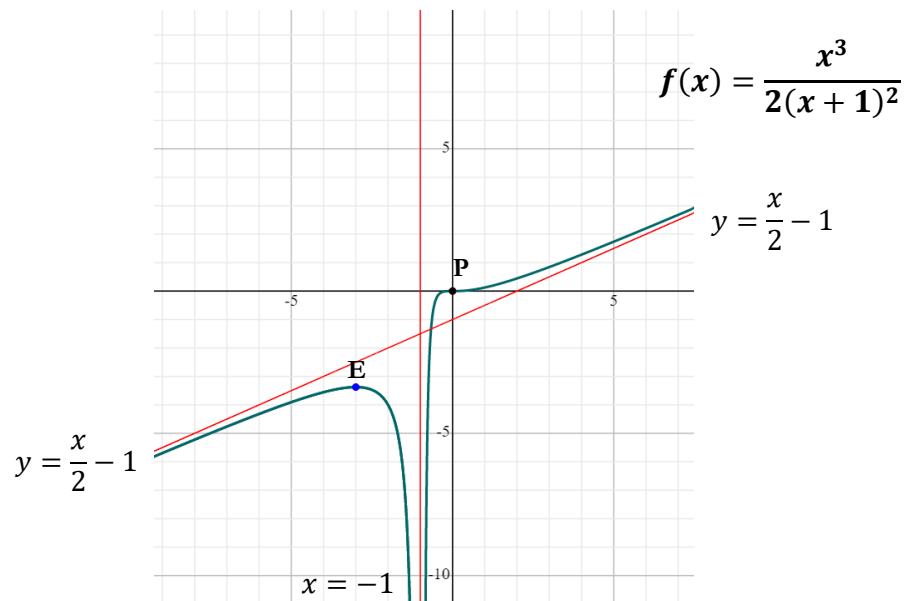
funkcija raste, tj. $f'(x) > 0$ za $x \in (-\infty, -3) \cup (-1, 0) \cup (0, +\infty)$
 funkcija opada, tj. $f'(x) < 0$ za $x \in (-3, -1)$

- 8) Prevojne tačke: $P(0, 0)$
- 9) Konveksnost/konkavnost:

$$f''(x) = \frac{3x}{(x+1)^4}$$

funkcija je konveksna, tj. $f''(x) > 0$ za $x \in (0, +\infty)$
 funkcija je konkavna, tj. $f''(x) < 0$ za $x \in (-\infty, -1) \cup (-1, 0)$

- 10) Grafik funkcije:

Zadatak 2

$$= 6 \left(\frac{(\sqrt[6]{x})^4}{4} \cdot \sqrt[6]{x} - \operatorname{arctg} \sqrt[6]{x} \right) + C$$

Zadatak 3

- Parcijalni izvodi prvog reda:

$$\frac{\partial z}{\partial x} = y - \frac{36}{x^2}$$

$$\frac{\partial z}{\partial y} = x - \frac{48}{y^2}$$

- Stacionarne tačke: $M(3, 4)$

- Parcijalni izvodi drugog reda:

$$\frac{\partial^2 z}{\partial x^2} = \frac{72}{x^3}$$

$$\frac{\partial^2 z}{\partial x \partial y} = 1$$

$$\frac{\partial^2 z}{\partial y^2} = \frac{96}{y^3}$$

- Lokalni ekstremi: $z_{\min}(3, 4) = 36$

Zadatak 4

- Rešenje diferencne jednačine:

$$y_t = c_1 \left(-\frac{1}{3}\right)^t + c_2 2^{-t} + 2$$

- Početni uslovi:

$$y_0 = 1 \Rightarrow c_1 \left(-\frac{1}{3}\right)^0 + c_2 2^{-0} + 2 = 1 \Rightarrow c_1 + c_2 = -1$$

$$2y_1 = -1 \Rightarrow 2 \left(c_1 \left(-\frac{1}{3}\right)^1 + c_2 2^{-1} + 2 \right) = -1 \Rightarrow -2c_1 + 3c_2 = -15$$

- Rešavanjem sistema dobijamo $c_1 = \frac{12}{5}$, $c_2 = -\frac{17}{5}$, te je partikularno rešenje koje zadovoljava ove uslove:

$$y_t = \frac{12}{5} \left(-\frac{1}{3}\right)^t - \frac{17}{5} \cdot 2^{-t} + 2$$

- Ponašanje ovog rešenja kada se t neograničeno uvećava:

$$\lim_{t \rightarrow +\infty} \frac{12}{5} \left(-\frac{1}{3}\right)^t - \frac{17}{5} \cdot 2^{-t} + 2 = 2$$

Zadatak 5

- Matrična jednačina: $X = A(A - I)^{-1}$, $\det(A - I) \neq 0$

Oznaka zadatka: 19/3

Datum: 9.1.2019.

Ime, prezime i broj dosjea: _____

Potpis (kao u indeksu): _____

Z A D A C I :

1. (20 poena) Ispitati tok i skicirati grafik funkcije:

$$f(x) = \frac{1}{e^x - 1}$$

2. (20 poena) Izračunati integral:

$$\int \frac{x\sqrt[3]{x+2}}{x + \sqrt[3]{x+2}} dx$$

3. (20 poena) Odrediti lokalne ekstremne vrednosti funkcije:

$$z = xy + \frac{48}{x} + \frac{36}{y}$$

4. (20 poena) Naći opšte rešenje diferencne jednačine: $2y_{t+2} - 3y_{t+1} - 2y_t = 6$.
Odrediti partikularno rešenje koje zadovoljava uslove $y_0 = 0$ i $2y_1 = -1$, i komentarisati njegovo ponašanje kada se parametar t neograničeno uvećava.

5. (20 poena) Zavisno od vrednosti realnog parametra a diskutovati i rešiti sistem linearnih algebarskih jednačina

$$\begin{array}{rcl} 2x & + & y & & = & 0 \\ -x & + & y & + & 2z & = & 1 \\ ax & + & 2ay & + & 2z & = & 1 \end{array}$$

Želimo Vam uspeh na ispitu!

Grupa 19/3 – rešenja

Zadatak 1

1) Domen $Df: x \in (-\infty, 0) \cup (0, +\infty)$

2) Presek sa x -osom *nema*, presek sa y -osom *nema*

3) Znak funkcije:

$$f(x) > 0 \text{ za } x \in (0, +\infty)$$

$$f(x) < 0 \text{ za } x \in (-\infty, 0)$$

4) Parnost funkcije: nije parna, nije neparna

5) Asimptote:

- vertikalne: $x = 0$ (i sa leve i sa desne strane),

- horizontalne: $y = 0$ (sa desne strane), $y = -1$ (sa leve strane)

- kose: *nema*

6) Ekstremne tačke: *nema*

7) Monotonost funkcije:

$$f'(x) = -\frac{e^x}{(e^x - 1)^2}$$

funkcija raste, tj. $f'(x) > 0$ za $x \in \emptyset$

funkcija opada, tj. $f'(x) < 0$ za $x \in (-\infty, 0) \cup (0, +\infty)$

8) Prevojne tačke: *nema*

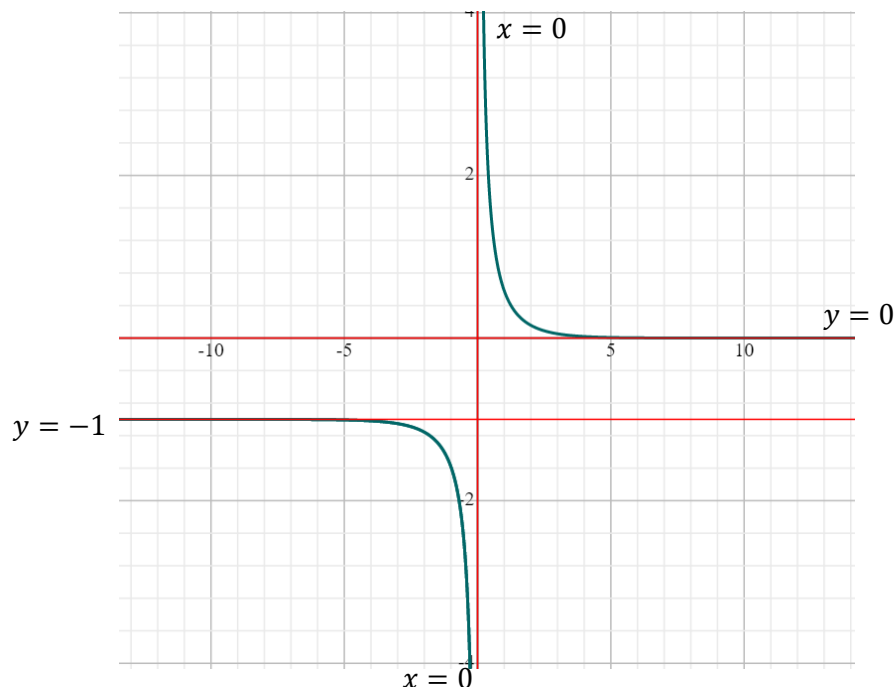
9) Konveksnost/konkavnost:

$$f''(x) = -\frac{e^x(-e^x - 1)}{(e^x - 1)^3}$$

funkcija je konveksna, tj. $f''(x) > 0$ za $x \in (0, +\infty)$

funkcija je konkavna, tj. $f''(x) < 0$ za $x \in (-\infty, 0)$

10) Grafik funkcije:

Zadatak 2

$$= -\frac{1}{4} \ln|\sqrt[3]{x+2} - 1| + \frac{5}{8} \ln|(\sqrt[3]{x+2})^2 + \sqrt[3]{x+2} + 2| - \frac{3\sqrt{3}}{4} \operatorname{arctg}\left(\frac{2\sqrt[3]{x+2} + 1}{\sqrt{3}}\right) + C$$

Zadatak 3

- Parcijalni izvodi prvog reda:

$$\frac{\partial z}{\partial x} = y - \frac{48}{x^2}$$

$$\frac{\partial z}{\partial y} = x - \frac{36}{y^2}$$

- Stacionarne tačke: $M(4, 3)$

- Parcijalni izvodi drugog reda:

$$\frac{\partial^2 z}{\partial x^2} = \frac{96}{x^3}$$

$$\frac{\partial^2 z}{\partial x \partial y} = 1$$

$$\frac{\partial^2 z}{\partial y^2} = \frac{72}{y^3}$$

- Lokalni ekstremi: $z_{\min}(4, 3) = 36$

Zadatak 4

- Rešenje diferencne jednačine:

$$y_t = c_1 \left(-\frac{1}{2}\right)^t + c_2 2^t - 2$$

- Početni uslovi:

$$y_0 = 0 \Rightarrow c_1 \left(-\frac{1}{2}\right)^0 + c_2 2^0 - 2 = 0 \Rightarrow c_1 + c_2 = 2$$

$$2y_1 = -1 \Rightarrow 2 \left(c_1 \left(-\frac{1}{2}\right)^1 + c_2 2^1 - 2 \right) = -1 \Rightarrow -c_1 + 4c_2 = 3$$

- Rešavanjem sistema dobijamo $c_1 = 1$, $c_2 = 1$, te je partikularno rešenje koje zadovoljava ove uslove:

$$y_t = \left(-\frac{1}{2}\right)^t + 2^t - 2$$

- Ponašanje ovog rešenja kada se t neograničeno uvećava:

$$\lim_{t \rightarrow +\infty} \left(-\frac{1}{2}\right)^t + 2^t - 2 = +\infty$$

Zadatak 5

- za $a \neq 1$, sistem je saglasan i ima jedinstveno rešenje $(x, y, z) = \left(0, 0, \frac{1}{2}\right)$

- za $a = 1$, sistem je saglasan i ima beskonačno mnogo rešenja $(x, y, z) = \left(-\frac{1}{2}\alpha, \alpha, \frac{1}{2} - \frac{3}{4}\alpha\right)$, $\alpha \in \mathbb{R}$